

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ

Η ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ,
Ο ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΟΥ ΧΑΜΕΝΟΥ ΣΤΟΧΟΥ
ΤΗΣ 26ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012

Ημερίδα Re-Battery

Αθήνα, 6 Φεβρουαρίου 2013

Ο έλεγχος ως βασικό εργαλείο συμμόρφωσης προς μία ολοκληρωμένη διαχείριση του αποβλήτου των συσσωρευτών

Μαργαρίτα Καραβασίλη

Πρόεδρος CISD

*π. Ειδική Γραμματέας Επιθεώρησης
Περιβάλλοντος & Ενέργειας*

Απόβλητο συσσωρευτών

Τοξικό Απόβλητο

Υπάρχουν τεχνικές και μέσα για την πλήρη αξιοποίησή του.

Η μη ορθή διαχείριση δημιουργεί ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Απόβλητο συσσωρευτών

Οι ευρωπαϊκές οδηγίες και το ΠΔ 115/2004 ξεκαθαρίζουν πως οι συσσωρευτές μολύβδου-οξέος είναι επικίνδυνα απόβλητα και ως τέτοια ΔΕΝ αποτελούν εμπορεύσιμο είδος.

Ωστόσο πωλούνται ως υλικά που έχουν οικονομική αξία.

Απόβλητο συσσωρευτών

Τα απόβλητα των μπαταριών θα πρέπει να διαχειρίζονται σε ποσοστό 100%.

Στην Ελλάδα ανακυκλώνονται με ορθά περιβαλλοντικό τρόπο μόνο το 40% - 45% των ποσοτήτων των μπαταριών οχημάτων και βιομηχανικής χρήσης.

Στη γειτονική μας Ιταλία το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει εδώ και αρκετά χρόνια το 100%.

Απόβλητο συσσωρευτών

Από τους 50.000 τόνους τέτοιων αποβλήτων που παράγονται κάθε χρόνο, μόνο οι 18.000 τόνοι ανακυκλώνονται σωστά.

Οι υπόλοιποι απορρίπτονται σε:

χωματερές,

ρέματα,

στο βυθό των θαλασσών

Ή εξάγονται παράνομα σε γειτονικά κράτη περιβάλλον.

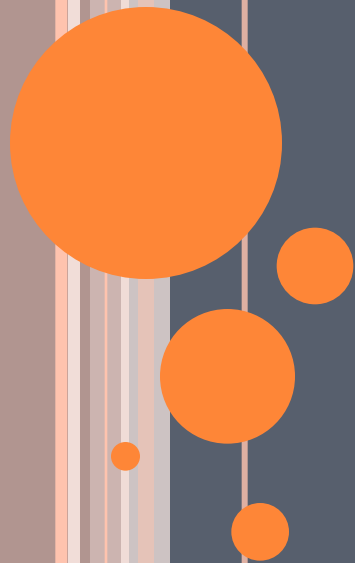
Η περιβαλλοντική ρύπανση αρχίζει από την στιγμή που απορρίπτονται παράνομα από τους κατόχους τους.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Επιπτώσεις
στο Περιβάλλον και
στην Υγεία

Ποιοι παίρνουν, τελικά, όλες αυτές τις μπαταρίες από τις πηγές παραγωγής τους και πώς τις διαχειρίζονται;

Η διαρροή ξεκινά από τον τόπο συγκέντρωσης των αποβλήτων συσσωρευτών.

Τα συνεργεία, για να μην μπλέξουν με τη νόμιμη διαδικασία, βρίσκουν βολικότερο να δίνουν τις μπαταρίες αυτοκινήτων που έχουν αλλάξει στους τσιγγάνους και στους λοιπούς ρακοσυλλέκτες.

Ποιοι παίρνουν, τελικά, όλες αυτές τις μπαταρίες από τις πηγές παραγωγής τους και πώς τις διαχειρίζονται;

αδειάζουν τα επικίνδυνα υγρά, όπου βρουν, για να ελαφρύνουν το φορτίο, αδιαφορώντας για τα ρινίσματα μολύβδου που απελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα,

ή σπάνε τους συσσωρευτές για να απαλλαχθούν από τα ογκώδη πλαστικά μέρη και να κάνουν την επίσκεψή τους στα ανακυκλωτήρια πιο προσοδοφόρα,

ή βάζουν φωτιά με ελαστικά, καλώδια και ότι άλλο βρουν και λιώνουν το μόλυβδο μέσα σε βαρέλια, απελευθερώνοντας στην ατμόσφαιρα διοξίνες, διοξειδίο του θείου και μόλυβδο σε αέρια μορφή.

ή (από ιδιοκτήτες σκαφών) πετούν στη θάλασσα τις παλιές μπαταρίες αδιαφορώντας για το υψηλό περιβαλλοντικό κόστος

ή τις ξεφορτώνονται σε χωματερές, ρεματιές ή στα διαλυτήρια παλιών μετάλλων

Ποιοι παίρνουν, τελικά, όλες αυτές τις μπαταρίες από τις πηγές παραγωγής τους και πώς τις διαχειρίζονται;

τα σκραπατζίδικα, αντί να διαθέτουν ειδικούς αδειοδοτημένους χώρους για την ασφαλή συγκέντρωση επικίνδυνων αποβλήτων, τις στοιβάζουν χύμα σε σωρούς, μολύνοντας έτσι το έδαφος και την ατμόσφαιρα.

η αστυνομία, ο στρατός ξηράς, η ΔΕΗ, ο ΟΣΕ, το ΕΚΑΒ, τα ΚΤΕΛ, οι Οργανισμοί Αστικών Συγκοινωνιών αλλά και το σύνολο των ΟΤΑ δεν στέλνουν τις παλιές μπαταρίες τους στο φορέα, αλλά επιλέγουν άλλες πλάγιες και αδιαφανείς μεθόδους

Περιβάλλον – Υγεία

Η ανθρώπινη υγεία επηρεάζεται από περιβαλλοντικά προβλήματα που σχετίζονται με ρύπανση αέρα, εδάφους, υδάτων, επικίνδυνα χημικά & θορύβους.

Η ύπαρξη υγιούς περιβάλλοντος αποτελεί ουσιώδη παράγοντα για την μακροπρόθεσμη ευημερία και ποιότητα ζωής.

Οι κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία

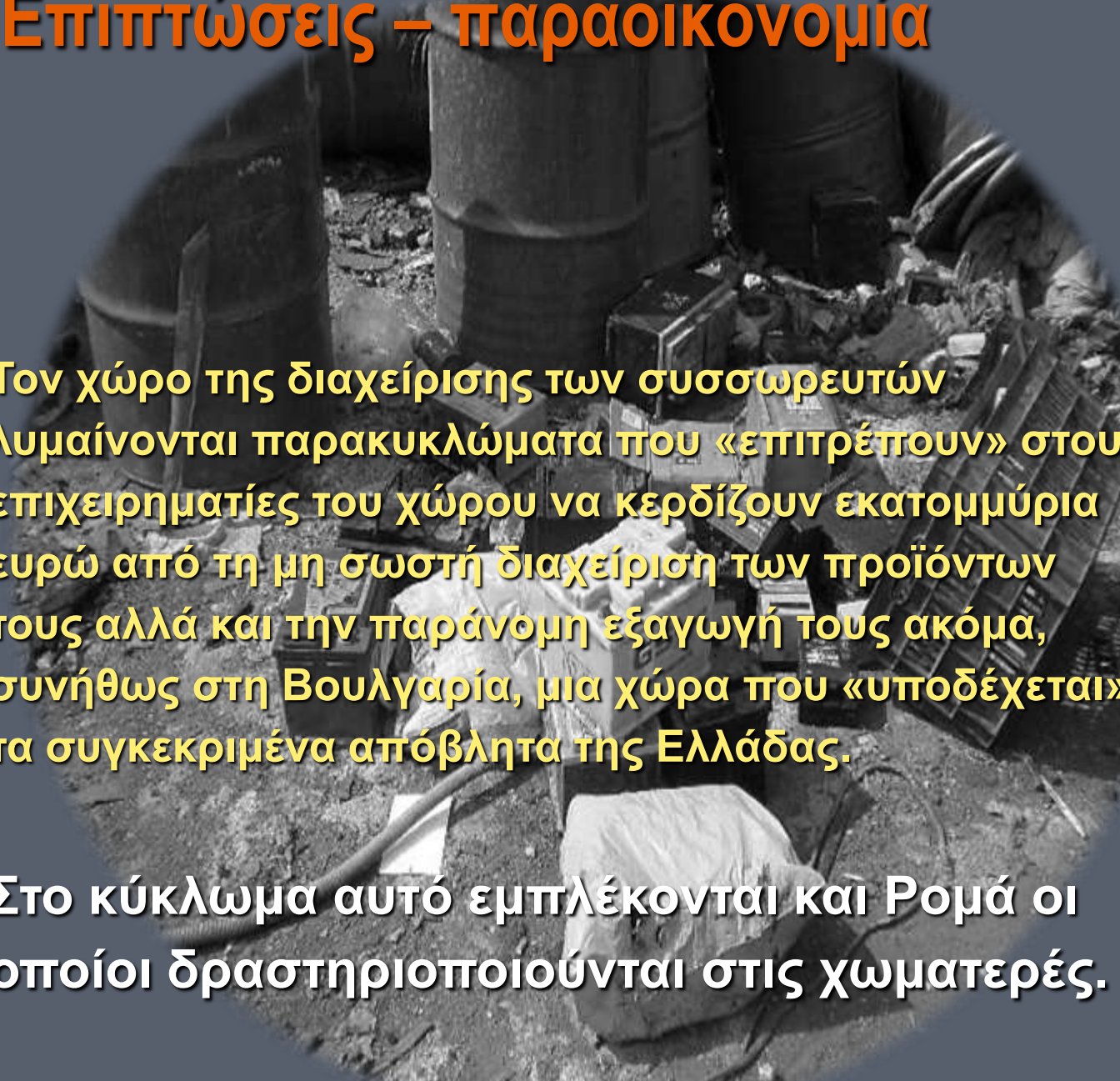
από τη διάχυση των κυρίαρχων ρύπων των ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών (μόλυβδος, κάδμιο και νικέλιο)

η επίδραση του μολύβδου αφορά κυρίως το αιμοποιητικό, νευρολογικό, αναπνευστικό, καρδιαγγειακό και ουροποιητικό σύστημα

οι συγκεντρώσεις του μολύβδου μεταξύ 10 -20 $\mu\text{g}/\text{dl}$ σε βρέφη και παιδιά μικρής ηλικίας οδηγούν σε μείωση του δείκτη νοημοσύνης κατά 5 μονάδες,

μελέτες σε εργαζόμενους με χρόνια έκθεση σε μόλυβδο δείχνουν αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου του στομάχου, του πνεύμονα και της ουροδόχου κύστης.

Επιπτώσεις – παραοικονομία

Τον χώρο της διαχείρισης των συσσωρευτών λυμούνται παρακυκλώματα που «επιτρέπουν» στους επιχειρηματίες του χώρου να κερδίζουν εκατομμύρια ευρώ από τη μη σωστή διαχείριση των προϊόντων τους αλλά και την παράνομη εξαγωγή τους ακόμα, συνήθως στη Βουλγαρία, μια χώρα που «υποδέχεται» τα συγκεκριμένα απόβλητα της Ελλάδας.

Στο κύκλωμα αυτό εμπλέκονται και Ρομά οι οποίοι δραστηριοποιούνται στις χωματερές.

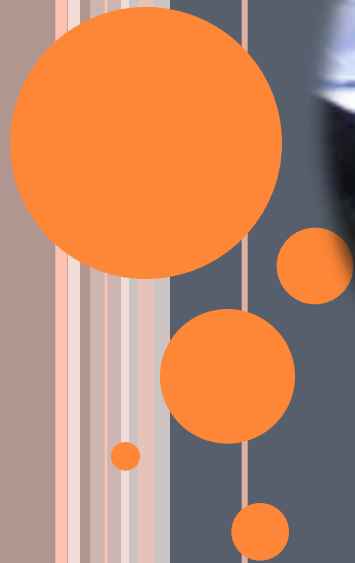
Γιατί;

Ο σωστός τρόπος με τον οποίο ανακτάται ο μόλυβδος των μπαταριών κοστίζει.

Η ανάκτηση με τήρηση των περιβαλλοντικών προδιαγραφών (τοποθέτηση φίλτρων στα εργοστάσια ανακύκλωσης, τεμαχισμός των μπαταριών, εξουδετέρωση του ηλεκτρολύτη, σωστή διαχείριση των υπολειμμάτων κ.α.) στοιχίζει 400 ευρώ ο τόνος, την ίδια στιγμή που η μη ορθή και άρα παράνομη ανάκτηση στοιχίζει μόλις 80 ευρώ.

Τα στοιχεία φανερώνουν ένα τεράστιο σύστημα εμπορίας επικίνδυνων αποβλήτων που παράγει μαύρο χρήμα, ρυπαίνει ανεξέλεγκτα και κρύβει κινδύνους για την υγεία.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Ο ΚΑΛΔΟΣ

Κρίσιμα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος

- **έλλειψη ποσοτήτων αποβλήτων συσσωρευτών στην Ελληνική Επικράτεια**, που οδηγούν στην υπολειτουργία των εγκαταστάσεων και στην εισαγωγή αποβλήτων συσσωρευτών από Τρίτες χώρες
- **έλλειψη θεσμοθετημένων χώρων υγειονομικής ταφής των αποβλήτων** (σκωρία) από την ανακύκλωση των συσσωρευτών που οδηγεί σε υπέρογκο κόστος για την εξαγωγή τους και θέτει το περιβάλλον σε σοβαρούς κινδύνους
- **έλλειψη επενδύσεων για εκσυγχρονισμό των υποδομών των επιχειρήσεων** ανακύκλωσης

Κρίσιμα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος

Στρέβλωση του ανταγωνισμού

Ραγδαία πτώση των τιμών του χάλυβα και του σιδηρούχου scrap, από το Σεπτέμβριο του 2008 και η παράλληλη αύξηση του λειτουργικού κόστους των εταιρειών ανακύκλωσης.

Έλλειψη χώρων θερμικής επεξεργασίας με παράλληλη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και εναπόθεσης των υπολειμμάτων σε ΧΥΤΥ.

Ασύμφορη ανακύκλωση, καθώς προστίθεται το κόστος της διαχείρισης των υπολειμμάτων από την επεξεργασία απορρύπανσης των ΟΤΚΖ.

Τα συστήματα ανακύκλωσης δεν λειτουργούν με όρους ελεύθερης αγοράς και ελεύθερου ανταγωνισμού, με ευθύνη των ίδιων των εναλλακτικών συστημάτων, ιδιαίτερα μετά τη

Κρίσιμα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος

Κλοπή μετάλλων

Διεθνές πρόβλημα που καλλιεργείται από το οργανωμένο έγκλημα μετακίνησης αγαθών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και απειλεί τις οικονομίες των χωρών της Ευρώπης

Συνδέεται με την αύξηση της τιμής των μετάλλων και ειδικότερα του χαλκού, και με την καύση καλωδίων και άλλων μεταλλικών υλικών

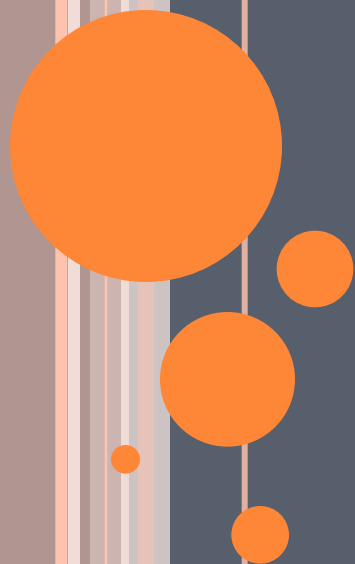
Επιδεινώνουν τις συνέπειες σε κάθε επίπεδο, οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

έχει πλέον λάβει

εκρηκτικές

διαστάσεις

-
- απειλεί την επιβίωση των νόμιμων εταιρειών ανακύκλωσης που λειτουργούν στη χώρα μας
 - αποδυναμώνει κάθε προσπάθεια για την επίτευξη των εθνικών στόχων ανακύκλωσης, μειώνει την αξιοπιστία της λειτουργίας των συστημάτων ανακύκλωσης και κυρίως επιδεινώνει τα ήδη κρίσιμα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Μεγάλο μέρος των αποβλήτων συνεχίζει να οδηγείται σε παλαιότερες και με ακατάλληλη διαχείριση εγκαταστάσεις, ή να απορρίπτεται ανεξέλεγκτα στο περιβάλλον, λόγω της αδυναμίας της Πολιτείας να εφαρμόσει την σχετική κοινοτική & εθνική νομοθεσία.

Προς την ολοκληρωμένη διαχείριση του αποβλήτου των συσσωρευτών

Η μέριμνα για την ανάκτηση της μεγαλύτερης δυνατής ποσότητας αποβλήτων συσσωρευτών

προκειμένου να επιτύχουμε την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που τυχόν ήθελε δημιουργηθούν από την ανεξέλεγκτη «απόρριψη» τους,

επέβαλλε την ανάγκη της εναλλακτικής διαχείρισης

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Σύμφωνα με τη Διεθνή Πρακτική η οργανωτική εποπτεία της επαγγελματικής διαχείρισης ασκείται υπό τον έλεγχο ατομικών ή συλλογικών συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης, όπως ορίζεται στην οικεία νομοθεσία.

Τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης

δεσμεύονται με την έγκρισή τους, να ασκήσουν τον εποπτικό και καταγραφικό τους ρόλο, εντός των πλαισίων και των ποσοτικών στόχων που καθορίζονται από τους εθνικούς στόχους που έχουν τεθεί από την ΚΥΑ 41624/2010 (ΦΕΚ 1625B/11-10-2010).

Στις μπαταρίες που ανακυκλώνονται συγκαταλέγονται:

- συσσωρευτές εκκίνησης (οχήματα, μοτοσικλέτες, σκάφη θαλάσσης κ.ά.)
- συσσωρευτές ερμητικά κλεισμένοι (alarm, ειδικές εγκαταστάσεις κ.ά.)
- συσσωρευτές έλξης (κλαρκ βιομηχανικά, μεταφοράς κ.ά.)
- στατικοί συσσωρευτές (τροφοδοσίας τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, UPS κ.ά.)
- συσσωρευτές νικελίου-καδμίου (χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία).

Οι επιχειρήσεις πώλησης μπαταριών, τα συνεργεία, οι βιομηχανίες, οι ΟΤΑ, τα σώματα ασφαλείας, οι δημόσιες υπηρεσίες και φορείς καθώς και οι εγκαταστάσεις ανακύκλωσης Οχημάτων στο Τέλος του Κύκλου Ζωής τους οφείλουν να συμβληθούν με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και να διαθέτουν ειδικό κάδο συλλογής, τον οποίο προμηθεύονται δωρεάν από το φορέα.

Κατά την παραλαβή του γεμάτου πλέον κάδου (από αντιδιαβρωτικό προπυλένιο) πρέπει να υπογράφεται το έντυπο δήλωσης επικίνδυνων αποβλήτων, που αποτελεί αποδεικτικό διασφάλισης της νομιμότητας και σηματοδοτεί τη συνέχεια της περιβαλλοντικά ορθής διαδικασίας.

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

-
- Συλλογή του συνόλου των αποβλήτων συσσωρευτών οχημάτων και βιομηχανίας, μέχρι την 26η Σεπτεμβρίου του 2012
 - Ανακύκλωση του 65% κατά μέσο βάρος των συσσωρευτών μολύβδου οξέος, συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης του περιεχομένου μολύβδου στον υψηλότερο δυνατό βαθμό που είναι τεχνικά δυνατός χωρίς υπερβολικές δαπάνες.
 - Ο στόχος για τα επικίνδυνα απόβλητα, σύμφωνα με την Κοινοτική Οδηγία 2006/66/Ε.Ε. είναι το 100%.

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Όπως προκύπτει από την εξέλιξη των καταγεγραμμένων ποσοτήτων που οδηγήθηκαν προς ανακύκλωση τα τελευταία έτη σε σύγκριση με τα επίσημα στοιχεία της ΕΣΥΕ,

η ανακυκλωθείσα ποσότητα πλησιάζει το 50% του στόχου.

Είναι ολοφάνερο ότι δεν έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος σε σχέση με το στόχο, γεγονός που δημιουργεί ανησυχίες για την περιβαλλοντική διαχείριση του προϊόντος των συσσωρευτών και καταγράφει σημαντικές αποκλίσεις από τους τεθέντες εθνικούς στόχους.

**Λαμβάνοντας υπόψη
την άμεση ανάγκη προστασίας του
περιβάλλοντος,
της δημόσιας υγείας,
της εθνικής μας οικονομίας
και της επιχειρηματικότητας,**

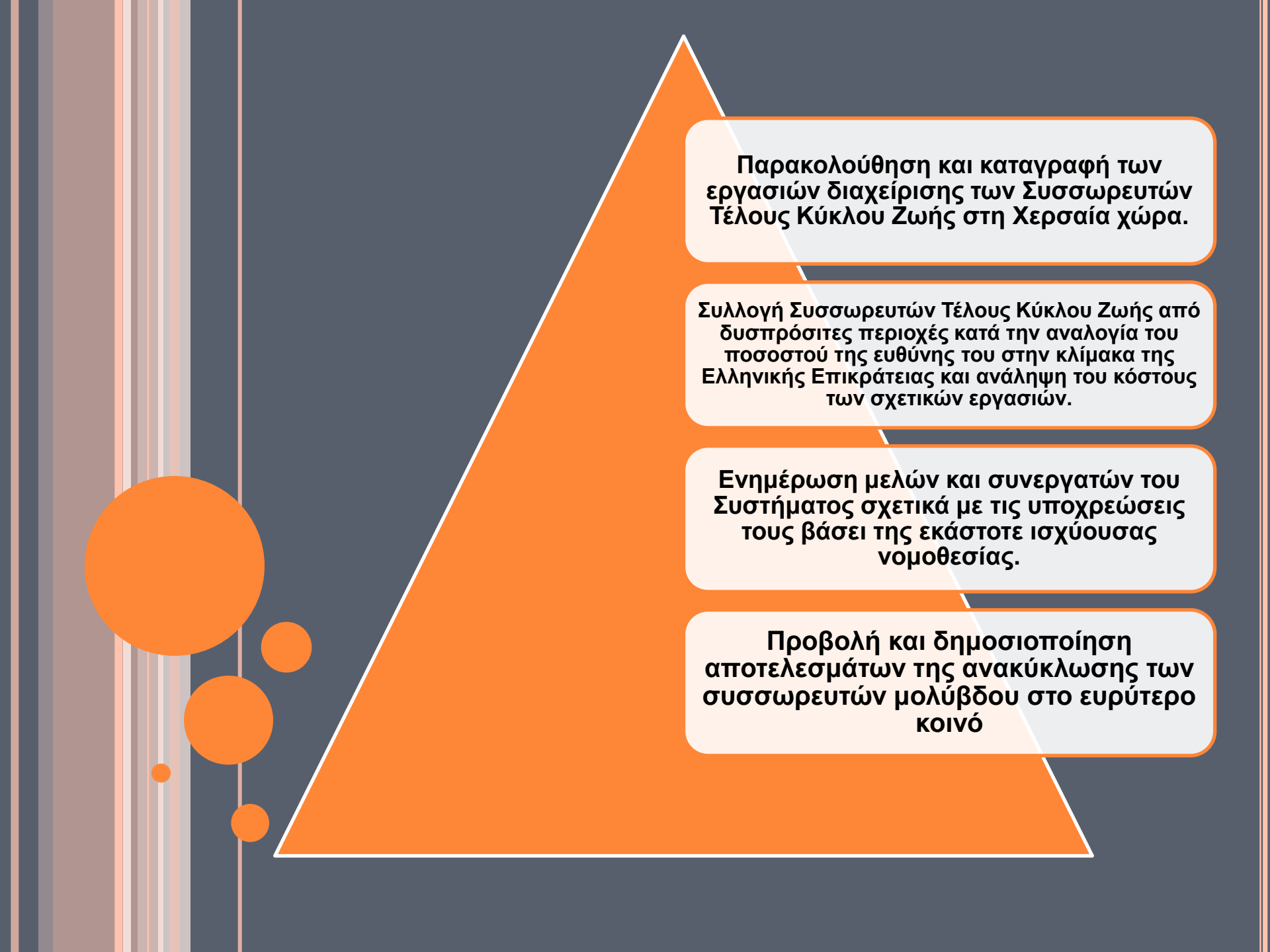
το CISD προτείνει

**Παρατηρητήριο
Citizens'**

το CISD προτείνει

1. Περιορισμός παράνομων συναλλαγών (αυτών που δεν καταγράφονται ή/και των παράνομων εξαγωγών).
1. Καταγραφή του συνόλου των αποβλήτων συσσωρευτών που παράγονται στην χώρα μας.
2. Έλεγχος τήρησης των νόμιμων διαδικασιών συλλογής και ανακύκλωσης
3. Συντονισμός μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, φορέων και επιχειρήσεων

Παρακολούθηση και καταγραφή των εργασιών διαχείρισης των Συσσωρευτών Τέλους Κύκλου Ζωής στη Χερσαία χώρα.

Συλλογή Συσσωρευτών Τέλους Κύκλου Ζωής από δυσπρόσιτες περιοχές κατά την αναλογία του ποσοστού της ευθύνης του στην κλίμακα της Ελληνικής Επικράτειας και ανάληψη του κόστους των σχετικών εργασιών.

Ενημέρωση μελών και συνεργατών του Συστήματος σχετικά με τις υποχρεώσεις τους βάσει της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας.

Προβολή και δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων της ανακύκλωσης των συσσωρευτών μολύβδου στο ευρύτερο κοινό

Θέσπιση νέων κανόνων και
αναγκαίων θεσμικών και
διοικητικών μέτρων

για την περιστολή του
φαινομένου της παράνομης
απόρριψης αποβλήτων
συσσωρευτών ή εξαγωγών
σε Τρίτες χώρες

Χωροθέτηση και
δημιουργία χώρων
υγειονομικής ταφής
επικίνδυνων
αποβλήτων

Κίνητρα για την ενίσχυση του εκσυγχρονισμού των
επιχειρήσεων ανακύκλωσης μέσω ειδικών
δράσεων.

Καταγραφή για την περίοδο 2008 - 2012:

Αγορών

ανά είδος, για όλα τα είδη πρώτων και βοηθητικών υλών που αγοράζουν προς επεξεργασία, υπό τον έλεγχο Ορκωτών Λογιστών

Προμηθευτών

(όπως αυτή υποβάλλεται στην Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων) με το σχετικό αποδεικτικό.

**Ενδυνάμωση
ελεγκτικών
μηχανισμών
ως Ανεξάρτητες
Αρχές με απόλυτη
αρμοδιότητα και
εξουσίες**

**Διασφάλιση
αναγκαίων
πόρων &
προσωπικού**

**Άμεση
αντιμετώπιση
σοβαρών &
επίμονων
περιβαλλοντικών
προβλημάτων**

- τον εντατικό έλεγχο των δραστηριοτήτων όλων των νομίμως λειτουργούντων Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης και του ΣΥ.ΔΕ.ΣΥΣ, ως προς:

- την τήρηση περιβαλλοντικών όρων
- την τήρηση κανόνων υγιούς ανταγωνισμού

Ισχυρή
πολιτική
βούληση
για:

- τον εντοπισμό των υπευθύνων, με βάση την επεξεργασία του πλήθους των διαθέσιμων στοιχείων, όπως:

- έκθεση παραγωγού αποβλήτων,
- ετήσια απολογιστική έκθεση ΣΥ.ΔΕ.ΣΥΣ,
- ετήσια απολογιστική έκθεση συλλεκτών

- την παραδειγματική τιμωρία των παρανομώντων

**Τακτικές
περιβαλλοντικές
επιθεωρήσεις &
λοιποί έλεγχοι
νομιμότητας**

**Επιβολή αυστηρών
κυρώσεων**

Ανάκληση αδειών

**Σύστημα
επιβράβευσης ορθής
συμπεριφοράς**

με βάση το τρίπτυχο

όνομα, φήμη και ντροπή

name, fame, shame

Ενδυνάμωση περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων & ελέγχων

**Συστηματοποίηση
συνεργασίας μεταξύ:**

- Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
- ΕΟΕΔΣΑΠ
- ΣΔΟΕ
- Αστυνομία Περιβάλλοντος

**Άμεση επιβολή
κυρώσεων &
απόδοση ποινικών
ευθυνών**

(Ν. «Προστασία
περιβάλλοντος μέσω
του Ποινικού Δικαίου»)

**Υπαγωγή σε
καθεστώς
περιβαλλοντικής
ευθύνης**

Η ευθύνη στον παραγωγό

Ενιαίο Μητρώο
υπόχρεων διαχειριστών
ανά κατηγορία
αποβλήτου

Ενημέρωση αυτού σε
ετήσια βάση.

ΘΕΣΠΙΣΗ

Πιστοποιητικό
περιβαλλοντικής
ενημερότητας,
με τριετή ισχύ.

Ετήσιος
έλεγχος
καταβολής
χρηματικής
εισφοράς και
κατοχής
σχετικών
αδειών
λειτουργίας.

Ενιαίο Μητρώο
σημείων συλλογής
τοξικών αποβλήτων

το CISD προτείνει

Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης μεταξύ εμπλεκόμενων και νομίμως αδειοδοτημένων και λειτουργούντων συντελεστών του Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσσωρευτών (υπόχρεοι, ανακυκλωτές, συλλέκτες, μεταφορείς, πολίτες, Ελληνικό Δημόσιο κλπ), χωρίς να εμποδίζεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων υγιούς ανταγωνισμού και δημιουργικών συνεργασιών.

το CISD προτείνει

μια αειφορική διαχείριση των αποβλήτων συσσωρευτών

Μια ολιστική και περιεκτική προσέγγιση του περιβάλλοντος, της υγείας, της οικονομίας και της κοινωνίας, με κεντρικό σημείο την πρόληψη του κινδύνου και τον υγιή ανταγωνισμό

Η ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
θα είναι εδώ !

ΡΗΞΗ ΜΕ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ & ΝΟΟΤΡΟΠΙΕΣ

Παρατηρητήριο Πολιτών
για την Αειφόρο Ανάπτυξη

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Μαργαρίτα Καραβασίλη

e-mail: ritakar@tee.gr

margarita@cisd.gr

info@cisd.gr

Web-site: www.cisd.gr